

Inhoud

Dankwoord	11
<i>Robert Went</i>	

Inleiding	13
Piketty maakt economie weer spannend en relevant	
<i>Robert Went</i>	

Ter introductie ...

1	Hoe spreek je dat eigenlijk uit, "Thomas Piketty"?	25
	<i>Kevin Roose</i>	
2	Piketty en de tijdgeest	26
	<i>Dani Rodrik</i>	
3	Het boek dat elke plutocraat zou moeten lezen	30
	De nieuwe pil van Thomas Piketty zou de rijken nog weleens van zichzelf kunnen redden	
	<i>Chrystia Freeland</i>	

Columns van Nederlandse journalisten en economen

4	Piketty en het sprookjesrendement	41
	<i>Sheila Sitalsing</i>	
5	Uitlezen tot de laatste zin	44
	<i>Hella Hueck</i>	
6	Piketty en belastingen op kapitaal	48
	<i>Bas Jacobs</i>	
7	Kopen, kopen, maar niet lezen	58
	<i>Martin Visser</i>	
8	Publieke schuld en privaat vermogen	62
	<i>Hans Stegeman</i>	
9	Het dilemma van Rastignac	68
	<i>Esther Bijlo</i>	

10	Kapitaal, meer kapitaal en nog meer kapitaal? <i>Bas ter Weel</i>	71
11	Ook Piketty is een kind van zijn tijd <i>Maarten Schinkel</i>	76

'Kapitaal in de 21e eeuw' in a nutshell

12	Piketty's verhaal over de ongelijkheid in zes grafieken <i>John Cassidy</i>	83
13	Thomas Piketty Alles wat je moet weten over zijn onverwachte bestseller <i>Paul Mason</i>	90
14	Tien vragen voor Thomas Piketty, de econoom die de achilleshiel van het kapitalisme heeft blootgelegd <i>Tim Fernholz</i>	96
15	Het conservatieve pleidooi voor Piketty <i>Pascal-Emmanuel Gobry</i>	106
16	De econoom als rockster Thomas Piketty is niet alleen een briljante econoom, hij is ook nog eens een rasverteller <i>Marc Tracy</i>	109
17	Piketty versus Marx De twee economen hebben veel gemeen, maar hun verschillen doen er ook toe <i>Russell Jacoby</i>	116

How to bluff your way in Piketty

18	Tien handige uitspraken om te bluffen over Piketty's <i>Capital in the Twenty-First Century</i> <i>Freddy Gray</i>	129
19	Uw eigen prikkelende Piketty-opiniestuk in tien stappen <i>Carlos Lozada</i>	132

- 20 Hoe je zonder zijn boek te lezen een marxistische kritiek op Thomas Piketty schrijft 137
Zachary Levenson
- 21 Wat te lezen, en waarom dat niet Piketty is 138
Austin Frakt

Drie Nobelprijswinnaars beschouwen Piketty

- 22 Waarom we een nieuwe *Gilded Age* doormaken 145
Paul Krugman
- 23 Ongelijkheid: waarom Thomas Piketty grotendeels gelijk heeft 161
Amartya Sen
- 24 Thomas Piketty heeft gelijk 163
Alles wat u moet weten over *Capital in the Twenty-First Century*
Robert M. Solow

Financial Times versus Piketty

- 25 Piketty – *Financial Times* 1 – 0. Volgende ronde! 181
Robert Went
- 26 Mijn kijk op de kritiek van de *Financial Times* op Piketty 183
Branko Milanovic
- 27 Wees sceptisch over Piketty, maar ook over de sceptici 187
Nate Silver
- 28 Piketty slaat terug 193
Brenda Cronin
- 29 Waarom de *Financial Times* er (faliekant) naast zat 195
Simon Wren-Lewis

Reacties uit Nederland

- 30 Economen 201
Arnon Grunberg

31	Het rendement en de groei van Thomas Piketty <i>NRC Redactioneel</i>	202
32	Hoe de rijken steeds rijker worden <i>Esther Bijlo</i>	205
33	Kamer nodigt Franse topeconoom Piketty uit <i>Wilco Dekker</i>	210
34	Piketty, de nuttige idioot <i>Ewald Engelen</i>	212
35	Piketty begrijpt het net niet Het perspectief van de belegger <i>Robin Fransman</i>	220

Fundamentele vragen

36	Het bestuderen van de rijken Thomas Piketty en zijn critici <i>Mike Konczal</i>	235
37	Wat Piketty weglaat <i>Robert Kuttner</i>	247
38	Het kapitaal verorbert de wereld <i>Suresh Naidu</i>	258
39	Kapitaalscheppers, Piketty en de groeitheorie <i>Joshua Gans</i>	270
40	Waar ik het eens ben met de kritiek van Debraj Ray op Piketty's <i>Capital in the Twenty-First Century</i> , en waar niet <i>Branko Milanovic</i>	279
41	Piketty-nijd Hoe links zich vergist over Piketty <i>Michael W. Clune</i>	285

Piketty's oplossingen ... en die van anderen

42	Red het kapitalisme van de kapitalisten door hun vermogen te belasten <i>Thomas Piketty</i>	293
----	---	-----

43	De Piketty-pessimist <i>Felix Salmon</i>	297
44	Economisch beleid na Piketty <i>Dean Baker</i>	302
45	Tien manieren om zonder Piketty's vermogensbelasting de ongelijkheid te bestrijden <i>Tim Fernholz</i>	306
46	Hoe zou een wereld met Piketty's vermogensbelasting eruitzien? <i>Danny Vinik</i>	312
47	Piketty Bij het handelsoverleg tussen de VS (TTIP) en de EU had de vennootschapsbelasting besproken moeten worden <i>Ciarán Hancock</i>	316

Piketty in ontwikkelingslanden

48	Wat betekent Piketty's <i>Capital</i> voor ontwikkelingslanden? <i>Gabriel Demombynes</i>	321
49	Het verhaal van een sleets kapitalisme <i>Ashoka Mody en Michael Walton</i>	327

Dankwoord

Robert Went

Dit boek is heel snel tot stand gekomen met de hulp en inzet van veel mensen die zorgden voor artikelen, suggesties, vertalingen en morele steun, en dankzij het enthousiasme en de professionaliteit van Amsterdam University Press (AUP).

Dank allereerst aan Marjolijn Voogel (uitgever), Jan-Peter Wissink (directeur) en Ebissé Rouw (marketing en publiciteit), die bij AUP op het idee kwamen mij uit te nodigen om eens langs te komen om te bespreken of we samen wellicht een mooi Piketty-boek zouden kunnen maken. Voorafgaand aan dat gesprek had ik besloten dat ik alleen tijd en energie wilde steken in een boek dat Piketty voor een breed publiek toegankelijk maakt. Ik verwachtte snel weer thuis te zijn, omdat ik dacht dat men daar bij een academische uitgeverij geen interesse in zou hebben, maar dat liep heel anders. Marjolijn en Jan-Peter waren direct enthousiast over mijn idee, en toen ik ruim twee uur later weer op mijn fiets stapte, hadden we besloten dat dit boek er zou komen. Nog diezelfde dag begonnen we met de uitvoering, en in de weken daarna heb ik veelvuldig contact gehad, altijd prettig en vaak met humor, vooral met Marjolijn, maar ook met Ebissé en Jan-Peter.

Veel dank ben ik verschuldigd aan de Nederlandse economen en journalisten die ik benaderde of ze wellicht een bijdrage aan het boek zouden willen leveren. Het is altijd lastig wie je gaat vragen of ze ergens aan mee willen werken, vooral als je er geen pot geld bij hebt, want het is niet leuk om afgewezen te worden, en er kunnen achteraf ook mensen beledigd zijn dat zij niet zijn gevraagd. Beide risico's heb ik toch maar genomen in het belang van de goede zaak. Van de mensen die op mijn verlanglijstje stonden voor een bijdrage aan dit boek, dat op een breed publiek gericht is, kon één persoon het helaas niet doen op de gevraagde termijn, maar Esther Bijlo, Hella Hueck, Bas Jacobs, Maarten

Schinkel, Sheila Sitalsing, Hans Stegeman, Martin Visser en Bas ter Weel reageerden onmiddellijk positief en enthousiast. Het inhoudelijk coördineren van deze stukken bleek vervolgens een fluitje van een cent: iedereen had een mooi eigen idee, en daar zat weinig risico van overlap in.

Dank ook aan de mensen die suggesties mailden voor artikelen die zij graag vertaald in het boek zouden willen zien, na enkele uitnodigingen – *crowdsourcing* Piketty – daarvoor op Twitter en in mijn wekelijkse Twitterblog bij One World. Ik denk dat zij vrijwel allemaal tevreden zullen zijn over de selectie van artikelen die zij in dit boek aantreffen.

Veel dank, tot slot ook, aan vriend(inn)en, collega's en familie, die regelmatig mijn voortgangsverhalen hebben aangehoord, of zelf informeerden hoe het ging met het boek over die Franse economie dat ik aan het maken was. Elsa is, zoals altijd, de grootste fan en enthousiasteling, ook bij dit project. Vroeger, toen ik nog bij de Algemene Rekenkamer werkte, vroeg ze nog wel eens of ik wat kon vertellen over een mijns inziens razend interessant onderzoek waar ik mee bezig was, want ze kon niet in slaap komen. Maar zover is het met Piketty nog niet gekomen. Nog niet.

Inleiding

Piketty maakt economie weer spannend en relevant

Robert Went

We lezen nog maar zelden een boek van kaft tot kaft. Ik althans betrap me er regelmatig op dat ik stukken oversla of diagonaal scan die weinig nieuws lijken te bevatten. Dat is zo'n gewoonte inmiddels, ontdekte ik in een gesprek met een collega-econoom, dat je bij het lezen van romans of thrillers diezelfde neiging moet onderdrukken. Als je zo leest, blijft soms meer en soms weinig of niks van een boek over om op te slaan in je geheugen, of om over na te denken.

Het bijna zevenhonderd pagina's dikke boek van Thomas Piketty is anders: dat heb ik van A tot Z gelezen, en ik ga het ook nog wel eens opnieuw lezen. De *Wall Street Journal* scheef dat uit de markeringen die lezers aanbrengen bij de tekst van de e-book-editie van Piketty's *Capital in the Twenty-First Century*, kan worden opgemaakt dat maar weinig lezers verder komen dan pagina 26. Maar ligt dat, als het waar is, aan het boek? Het is dik, erg dik, dat is waar. Maar anders dan *Het kapitaal* van Marx, dat veel mensen in de kast hebben staan zonder dat ze er doorheen kwamen, is dit een zeer leesbaar boek, ook voor niet-economen, met een overvloed aan gegevens, grafieken, verhalen, en minitheorieën. Je moet er even voor gaan zitten, en het had misschien achteraf gezien best wat korter gekund, zegt ook Piketty zelf. Maar wie de tijd neemt om zich mee te laten voeren in de data, analyses en anekdotes die *Capital* biedt, zal er door gegrepen worden.

Ongelijkheid

Ongelijkheid, Piketty's centrale thema, is natuurlijk geen onderwerp van vandaag of gisteren. Maar tot voor kort werd er

maar weinig serieuze aandacht aan besteed door economen. Die negeerden lange tijd de verdeling van rijkdom, aldus Piketty, omdat ze de optimistische hypothese van de Russisch-Amerikaanse econoom Kuznets voor waar hielden, dat ongelijkheid in landen die zich ontwikkelen eerst zal toenemen en daarna weer zal afnemen: de beroemde Kuznets-curve. Daar kwam volgens hem dan het overdreven enthousiasme van economen bij voor simplistische mathematische modellen.

Datzelfde gebrek aan aandacht voor ongelijkheid zag je terug in beleidskringen en in internationale organisaties. Zo bracht ik enkele jaren geleden, tijdens het onderzoek voor het WRR-rapport *Minder pretentie, meer ambitie* (2010) over de toekomst van ontwikkelingshulp, met collega Peter van Lieshout een bezoek aan Branko Milanovic bij de Wereldbank. Hij was de deskundige daar over ongelijkheid, we hadden zijn werk goed gelezen en hadden daar een hoge pet van op. Onze expert bleek op een klein achteraf kamertje weggestopt te zijn, en vertelde dat hij binnen de bank een marginale positie bekleedde. Zijn homepage op de site van de Wereldbank was nauwelijks te vinden, er was weinig waardering voor zijn onderzoek. Ongelijkheid was binnen de bank, met een *understatement*, geen prioriteit.

Maar dat is snel veranderd. Als gevolg van de crisis en de in veel landen toegenomen inkomensverschillen – ongeveer driekwart van de wereldbevolking woont volgens de Verenigde Naties (VN) nu in een land waar dit het geval is –, is ongelijkheid een belangrijk thema geworden. De paus, de Amerikaanse president Obama, het Internationaal Monetair Fonds (IMF), de Wereldbank, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), het World Economic Forum (WEF) en anderen noemen het een of zelfs hét kernprobleem voor deze tijd. En Milanovic? Die is inmiddels weg bij de Wereldbank en een internationale autoriteit over ongelijkheid. Hij reist de hele wereld af om presentaties te geven en aan conferenties deel te nemen, en twitterde onder andere vanaf een conferentie over ongelijkheid in het Vaticaan. Het boek van Piketty heeft de op-

komende aandacht voor ongelijkheid een enorme *boost* gegeven: het is het juiste boek op het juiste moment.

Economie

Economen hebben te lang geprobeerd zichzelf te definiëren in termen van hun veronderstelde wetenschappelijke methoden, schrijft Thomas Piketty in zijn conclusie. Ik moet dan denken aan de in mei 2014 overleden econoom Gary Becker en aan *Freakonomics* (2005), vermoedelijk het bekendste boek van ‘imperialistische’ economen die een benadering van alles in de wereld denken te hebben en vervolgens toepassen op sumo-worstelaars, het kiezen van de naam voor een kind, etcetera. De Zuid-Koreaanse econoom Ha-Joon Chang betoogt mijns inziens overtuigend dat economen zich niet van andere mensen onderscheiden doordat ze een methode hebben waarmee ze de hele wereld kunnen analyseren en verklaren, maar door hun onderzoeksobject: de economie. Naar economische processen en ontwikkelingen kun je op verschillende manieren en met verschillende economische benaderingen kijken – Chang bespreekt negen economische scholen in zijn recentste boek *Economie: de gebruiksaanwijzing* (2014). Daarom is pluriformiteit binnen de economische wetenschap nodig, en zullen we om economische processen en ontwikkelingen te kunnen begrijpen gebruik moeten maken van het beste dat verschillende economische scholen en benaderingen te bieden hebben.

Piketty doet dit in zijn boek, ook al kun je – want dat hoort er dan ook bij – over de manier waarop en over zijn specifieke interpretaties natuurlijk discussiëren. Hij meent, zo schrijft hij in zijn boek, dat te veel energie van economen wordt verspild aan theoretische speculaties en exercities, zonder dat duidelijk is welke politieke en sociale problemen men daarmee op probeert te lossen. En hij hield het om die reden na een paar jaar economie doceren ook voor gezien bij het gerenommeerde Massachusetts Institute of Technology (MIT) in Boston. Piketty adviseert economen die nuttig willen zijn een pragmatische aanpak bij hun methodologische keuzes. Hij pleit er ook voor om daarbij

veel meer samen te werken met andere sociale disciplines, en aandacht te besteden aan de historie. De geschiedenis wordt te vaak genegeerd, terwijl historische ervaringen nog steeds onze belangrijkste bron van kennis zijn.

Die benadering sluit mooi aan op de oproep van de inmiddels vijftenzestig groepen economiestudenten in dertig landen die pleiten voor een andere invulling van hun opleiding (www.ISIPE.net). Zij willen meer geschiedenis, waar op veel economiefaculteiten juist steeds minder of helemaal geen aandacht meer aan wordt besteed. Dit Internationaal Studenteninitiatief voor Pluralisme in de Economie wil ook meer aandacht voor echte problemen tijdens de opleiding, zoals ongelijkheid, want om die op te kunnen lossen gingen velen ooit economie studeren. En ze willen, zoals de naam van het netwerk al aangeeft, meer pluriformiteit. Want er zijn meer economische scholen en benaderingen dan de dominante, waar we tijdens de crisis toch ook de beperkingen van hebben ervaren. Piketty (en dat geldt ook voor Chang) steunt deze studenten.

Wat is je model?

Piketty schrijft in *Capital* over ongelijkheid zoals de eerste politieke economen over grote maatschappelijke vragen schreven. Maar in sommige reacties van economen klinkt enige vertwijfeling door. Allemaal leuk en aardig die historische data, fantastisch dat hij daar zoveel tijd aan besteed heeft, en hij moet daar misschien ook wel de Nobelprijs voor krijgen. Maar waar is zijn model, vragen onder andere de voormalige president van de Britse centrale bank Mervyn King en voormalig IMF-econoom Ken Rogoff (tegenwoordig hoogleraar in Harvard) zich af. Of zoals de economengrap gaat: 'We zien wel dat het werkt in de praktijk, maar waar is de theorie?'

Contingenties

Het blijkt daarbij ook voor topeconomen soms moeilijk het gelaagde verhaal van Piketty goed te lezen en te doorgronden. Die waarschuwt veelvuldig dat hij geen voorspellingen of ijzeren

wetten formuleert, maar ontwikkelingen en trends over langere periodes van dertig tot veertig jaar. Heel verstandig, want als economen te concreet worden en bijvoorbeeld precieze bedragen gaan plakken op verwachte uitkomsten van ontwikkelingen of beleid – denk aan de vrijwel altijd overschatte baten van handelsverdragen, of aan het extra weekloon dat de invoering van de euro ons opgeleverd zou hebben – verdwijnen de onzekerheidsmarges die daarbij als het goed is aangegeven zijn snel uit beeld in het politieke en maatschappelijke debat. Denken in *waarschijnlijkheden* (contingenties) en *tendensen* in plaats van in *zekerheden* en *noodzakelijkheden* blijkt lastig. En Piketty wordt door recensenten en criticasters dan vaak veel stelliger gelezen dan hij het bedoeld lijkt te hebben.

Dan gaat het vooral over $r > g$, de inmiddels wereldberoemde formule waarin de essentie van Piketty's boek is samengevat, die ook ietwat raadselachtig op de voorkant van dit boek staat. Volgens econoom Dean Baker (van het Center for Economic and Policy Research in Washington) is deze formule zo simpel dat economen problemen hebben hem te begrijpen. Zolang het rendement op vermogen (r) hoger is dan economische groei (g), zo laat Piketty zien, en vermogen (zeer) ongelijk is verdeeld, moeten we ervan uitgaan dat de ongelijkheid toe zal nemen. Het rendement op vermogen (r) is historisch gemiddeld 4 tot 5 procent per jaar, en voor de wereldeconomie wordt de komende decennia 1 tot 1,5 procent groei (g) per jaar verwacht. Dus als we niks doen en deze langlopende trends zich doorzetten, is een sterke toename van de ongelijkheid het waarschijnlijke scenario. En Piketty acht het goed denkbaar dat dan op de langere termijn opnieuw ongelijkheidsniveaus bereikt worden die vergelijkbaar zijn met de ongelijkheid in de negentiende eeuw.

Over deze $r > g$ is veel te doen. Als het vermogen steeds verder toeneemt, zal het rendement op vermogen (r) op een gegeven moment lager worden, zeggen sommige economen – wat andere weer bestrijden. En de economische groei (g), zeggen sommige deelnemers aan het grote internationale Piketty-debat dat is losgebroken, kan best wel eens hoger worden de komende decen-

nia. Het lijkt er bijvoorbeeld op dat Piketty de groei mogelijkheden van China en andere opkomende landen onderschat, en driekwart van de wereldbevolking wordt niet – nog niet, want dat gaat als het aan Piketty ligt veranderen – meegenomen in Piketty's analyse.

Razendsnel debat

Het zijn nuttige en nodige discussies, en er zijn er meer, zoals blijkt uit de verschillende bijdragen in dit boek. Wat daarbij opvalt, is dat soms (al dan niet triomfantelijk) een reactie, commentaar, of kritiek op *Capital* gebracht wordt met als kop of uitsmijter dat Piketty's analyse 'niet klopt', of dat hij er helemaal naast zit. Alsof, zo schreef Ryan Avent van *The Economist* treffend, dat de meest logische conclusie is van een specifieke kritiek op Piketty: 'Hij zit er ongetwijfeld soms naast. Op andere punten niet, op weer andere kunnen we dat op dit moment nog niet weten, en op nog weer andere biedt hij onafhankelijk van de vraag of alle details blijken te kloppen nuttige inzichten.' Het is een boek van bijna zevenhonderd pagina's met heel veel nieuwe data, waar jarenlang door Piketty en anderen sisyfusarbeid voor verricht is, verpakt en ingekaderd in ontelbare reflecties en minitheorieën. Wie dan in zevenhonderd woorden op een opiniepagina gaat uitleggen dat Piketty er niks van begrepen heeft, doet zichzelf en Piketty tekort: er zit zo ontzettend veel in dit boek! Een van de aantrekkelijkste kanten van Piketty's analyse, aldus Ryan Avent, is dat deze je alle ruimte biedt om je eigen mening te vormen over wat voor ontwikkelingen in de toekomst waarschijnlijk zijn. Lees dat boek en bepaal zelf waar je staat, is daarom het advies.

Je kunt als criticus overigens ook je hand overspelen. Wie het boek van het jaar schrijft, lokt daarmee een prijs uit voor degene die zijn bevindingen onderuit weet te halen, was op Twitter te lezen toen Piketty door de *Financial Times* onder vuur werd genomen. Piketty heeft, zoals het een goede wetenschapper betaamt maar lang niet altijd gebeurt, op voorhand al zijn bronnen openbaar gemaakt, zodat controle van zijn onderzoekswerk goed mogelijk is. Conservatieve denktanks hebben onderzoekers aan

het werk gezet om fouten te vinden, en de *Financial Times* was de eerste die met scherp aangezette kritiek kwam. Té scherp, want Piketty benadrukt zelf herhaaldelijk in zijn boek dat de data over met name vermogen nog ernstig tekortschieten, en hij pleit daarom voor meer transparantie, dataverzameling en grensoverschrijdende samenwerking van belastingdiensten en statistische bureaus. En Milanovic beschrijft (in dit boek opgenomen) vanuit de praktijk dat dit soort dataverzameling niet alleen harde wetenschap is, maar om bediscussieerbare afwegingen, extrapolaties en keuzes vraagt. Piketty heeft de kritiek van de *Financial Times* inmiddels uitgebreid weerlegd, en de consensus – onder fans maar ook bij veel critici van Piketty's boek – is dat die reactie overtuigend was. In de woorden van Milanovic: 'Piketty-FT: 1-0. Volgende ronde!'

Het internationale debat dat op gang kwam na publicatie van *Capital* over de data, conclusies en aanbevelingen, verliep in een razend tempo. Door nieuwe sociale media is de snelheid waarmee theorieën en beleidssuggesties kunnen worden getoetst enorm toegenomen. En in principe kan – en dat gebeurt ook – iedereen, gediplomeerd econoom of niet, daaraan meedoen. Wie de ontvangst van en controverses over het boek van Piketty wilde volgen, had niets aan wetenschappelijke tijdschriften en boeken (dat duurt nog even) of handboeken (dat duurt nog langer), maar moest het hebben van blogs en Twitter. Leuke paradox dat precies de publicatie van een boek van 690 pagina's, waar jarenlang dataonderzoek voor verricht is, economen en andere sociale wetenschappers er nog weer eens op wijst dat zij zich minder dan ooit tot het lezen van hun eigen wetenschappelijke vakliteratuur kunnen beperken als zij willen begrijpen en duiden wat zich afspeelt in de wereld van nu.

Dit boek

Economie zoals het bedoeld is. Dat is, kort samengevat, *Capital* van Thomas Piketty. Het is een mooie combinatie van grote verhalen, theorie, data, voorbeelden en anekdotes, waarin economie, sociologie, politicologie, filosofie en geschiedenis worden

vermengd tot een pakkende mix van inzichten, hypothesen en trends. Onderzoek naar ongelijkheid en de gevolgen daarvan, veel te lang genegeerd door economen en andere wetenschappers, is niet in het minst door *Capital* hoog op de agenda's gekomen van onderzoekers en beleidsmakers. Dat werd tijd, nu ook steeds meer onderzoek van internationale organisaties (IMF, Wereldbank, OESO) en wetenschappers erop wijst dat ongelijkheid nadelige sociale en politieke gevolgen kan hebben en slecht kan zijn voor de economische groei (zie bijvoorbeeld de in juni 2014 verschenen WRR-verkenning over ongelijkheid). En als Piketty maar een beetje gelijk heeft over de toekomst, zal ongelijkheid voorlopig ook niet meer van die agenda's verdwijnen.

Niemand zal het volledig met Piketty eens zijn. Dat mag je niet verwachten van een dik boek dat over heel veel (deel)kwesties gaat, en dat hoeft ook helemaal niet. Het boek lezen is allereerst de moeite waard vanwege de inzichten en overwegingen waarmee we onszelf verrijken, en als *state of the art* van waar we nu staan met onze kennis en inzichten over ongelijkheid. Het boek lezen is bovendien, dat laat de groeiende beleidsaandacht voor ongelijkheid zien, een investering in het kunnen volgen van en deelnemen aan lopende en toekomstige publieke en politieke debatten over hoeveel ongelijkheid we wenselijk achten, over hoe we onze samenleving willen inrichten en organiseren. Vanuit die overweging is dit Nederlandstalige boek met reflecties op Piketty ook gemaakt.

Het was niet eenvoudig om uit de vele honderden artikelen en blogposts over Piketty een selectie te maken om voor dit boek te vertalen, want er is té veel interessants geschreven. En als je een bundel wilt maken waarin uitdrukkelijk niet alleen economen aan het woord komen, in de geest van Piketty, dan zijn harde keuzes nodig om dat boek niet even dik of zelfs omvangrijker te laten worden als het werk van Piketty zelf. Een boek voor de Nederlandstalige markt moet, tot slot, natuurlijk ook een aantal interessante en prikkelende bijdragen bevatten vanuit Nederlands perspectief. Dat ging dan weer makkelijk, want de gerenommeerde wetenschappers en journalisten die een bijdrage

voor dit boek hebben geschreven waren daar allemaal direct en enthousiast toe bereid toen ik hen daarvoor vroeg.

Hopelijk, want daar is het ons om te doen, verrijken deze 49 reflecties uw inzicht in de data, analyses, historische uitstapjes en vergezichten naar de toekomst van Piketty, en in de discussies daarover. Het zou het mooiste zijn – de Nederlandse auteurs in dit boek zullen dit toejuichen – als u mede door dit boek zou besluiten om het werk van Piketty zelf ook te gaan lezen. Maar daarvoor, alle begrip, heeft natuurlijk niet iedereen de tijd en mogelijkheden. Dus als dit boek u tenminste enkele aangename en leerzame uren bezorgt, zijn we ook al tevreden, want dan hebben we ons werk goed gedaan.

Robert Went is econoom en werkt bij de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). Hij twittert over economie en globalisering: @went1955.